

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege
pentru modificarea și completarea unor acte legislative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege
pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Prim-ministru

VLADIMIR FILAT

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Oleg Efrim

Vizează:

Secretarul general al Guvernului

Victor BODIU

Aprobată în ședința Guvernului
din

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 16-XVI din 15 februarie 2008 cu privire la conflictul de interese (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 94-96, art. 351), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 23 va avea următorul cuprins:

„Articolul 23. Cadouri și alte avantaje

(1) Persoanei prevăzute la art.3 îi este interzis să solicite sau să accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, destinate personal acesteia sau familiei sale, rudelor, prietenilor, persoanelor fizice sau juridice cu care are sau a avut relații de afaceri sau de natură politică, care îi pot influența corectitudinea și imparțialitatea în exercitarea funcției publice deținute sau pot constitui o recompensă în raport cu această funcție.

(2) Interdicția specificată la alin.(1) nu se aplică în privința cadourilor simbolice, celor oferite din politețe sau primite cu prilejul anumitor acțiuni de protocol și a căror valoare nu depășește limitele stabilite de Guvern.

(3) Cadourile a căror valoare depășește limitele stabilite se transmit în gestiunea organizației publice respective și se înscriu într-un registru special, ținut de fiecare organizație publică, iar informația din acesta este publică. În cazul în care persoana prevăzută la art. 3 achită contravaloarea bunului primit în calitate de cadou, aceasta îl poate păstra, cu mențiunea în registru despre acest fapt și contra semnătură.

(4) Modul de evaluare, evidență, păstrare, utilizare și răscumpărare a cadourilor este reglementat prin hotărâre de Guvern.

(5) Dacă persoanei prevăzute la art.3 i se propune un cadou, serviciu, favor, invitație sau orice alt avantaj necuvenit, ea trebuie să ia măsurile necesare pentru a-și asigura protecția:

- a) să refuze avantajul necuvenit; acesta nu trebuie acceptat pentru a fi folosit ca probă;
- b) să încerce să identifice persoana care i-a făcut propunerea;
- c) să-și asigure martori, inclusiv colegii de serviciu;
- d) să înscrie detaliat aceste acțiuni într-un registru special;

- e) să raporteze imediat această tentativă superiorului său ori, direct, autorităților competente;
- f) să-și desfășoare activitatea corespunzător, în special cea pentru care i s-a oferit avantajul necuvenit.”.

2. Se completează cu capitolul IV¹, cu următorul cuprins:

„Capitolul IV¹

RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA PREVEDERILOR LEGII

Articolul 25¹. Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi

(1) Încălcarea prevederilor art. 23 alin. (1) din prezenta lege se sancționează în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova sau Codului penal al Republicii Moldova.

(2) Încălcarea modului de evaluare, evidență, păstrare, utilizare sau răscumpărare a cadourilor atrage după sine aplicarea răspunderii disciplinare.”.

Art. II. – Legea nr. 25-XVI din 22 februarie 2008 privind Codul de conduită a funcționarului public (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 74-75, art. 243) se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 1, alineatul (4) se exclude.

2. Articolul 11 va avea următorul cuprins:

„Articolul 11. Cadouri și alte avantaje

(1) Funcționarului public îi este interzis să solicite sau să accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, destinate personal acestuia sau familiei sale, rudelor, prietenilor, persoanelor fizice sau juridice cu care are sau a avut relații de afaceri sau de natură politică, care îi pot influența corectitudinea și imparțialitatea în exercitarea funcției publice deținute sau pot constitui o recompensă în raport cu această funcție.

(2) Interdicția specificată la alin.(1) nu se aplică în privința cadourilor simbolice, celor oferite din politețe sau primite cu prilejul anumitor acțiuni de protocol și a căror valoare nu depășește limitele stabilite de Guvern.

(3) Cadourile a căror valoare depășește limitele stabilite se transmit în gestiunea autorității publice respective și se înscriu într-un registru special, ținut de fiecare autoritate publică, iar informația din acesta este publică. În cazul în care funcționarul public achită contravaloarea bunului primit în calitate de cadou, acesta îl poate păstra, cu mențiunea în registru despre acest fapt și contra semnătură.

(4) Modul de evaluare, evidență, păstrare, utilizare și răscumpărare a cadourilor este reglementat prin hotărâre de Guvern.

(5) Dacă funcționarului public i se propune un cadou, serviciu, favor, invitație sau orice alt avantaj necuvenit, el trebuie să ia măsurile necesare pentru a-și asigura protecția:

- a) să refuze avantajul necuvenit; acesta nu trebuie acceptat pentru a fi folosit ca probă;
- b) să încerce să identifice persoana care i-a făcut propunerea;
- c) să-și asigure martori, inclusiv colegii de serviciu;
- d) să înscrie detaliat aceste acțiuni într-un registru special;
- e) să raporteze imediat această tentativă superiorului său ori, direct, autorităților competente;
- f) să-și desfășoare activitatea corespunzător, în special cea pentru care i s-a oferit avantajul necuvenit.”.

3. La articolul 12, alin.(1) va avea următorul cuprins:

„(1) Funcționarul public este obligat să respecte regimul juridic al conflictului de interese.”

4. Se completează cu capitolul III¹, cu următorul cuprins:

„**Capitolul III¹**

RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA PREVEDERILOR CODULUI

Articolul 13¹. Răspunderea pentru încălcarea prevederilor Codului

(1) Încălcarea prevederilor prezentului Cod, cu excepția art. 11 alin. (1) și art. 12, constituie abatere disciplinară căreia i se aplică prevederile legislației privind funcția publică și statutul funcționarului public.

(2) Încălcarea prevederilor art. 11 alin. (1) din prezentul Cod se sancționează în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova sau Codului penal al Republicii Moldova.

(3) Încălcarea prevederilor art. 12 din prezentul Cod se sancționează conform art. 25¹ din Legea cu privire la conflictul de interese.”.

Art. III. – Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a trei luni de la publicare.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va elabora și va aproba actele normative necesare pentru implementarea prezentei legi.

(3) Autoritățile publice și organizațiile publice vor întreprinde măsurile necesare pentru punerea în aplicare a prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Notă informativă la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Fenomenul corupției reprezintă o amenințare majoră pentru statul de drept, constituind o negare a drepturilor omului și o încălcare a principiilor democratice, punând în pericol stabilitatea și credibilitatea instituțiilor statului și a reprezentanților acestora, cât și pentru dezvoltarea economică și socială. Luând în calcul complexitatea și efectele corupției, este evident că lupta împotriva acestui fenomen poate fi eficientă doar prin aplicarea concomitentă a măsurilor de prevenire și a celor de combatere a corupției în toate domeniile vieții sociale, inclusiv cel economic, politic, social etc.

Înțelegând complexitatea problemei corupției, autoritățile Republicii Moldova au întreprins în ultimii ani un set de măsuri la capitolul prevenirii și combaterii corupției. Pe de o parte este vorba de ratificarea unui șir de acte internaționale care reglementează acest domeniu¹, pe de altă parte, de adoptarea unui șir de acte legislative menite să creeze noi mecanisme de luptă contra corupției și să fortifice mecanismele deja existente.²

Totuși, adoptarea cadrului normativ național s-a dovedit a fi inefficientă, iar implementarea acestuia compromisă drept urmare a lipsei unei practici uniforme de aplicare a acestuia, precum și unor lacune esențiale admise o dată cu adoptarea lui. Un exemplu ar servi includerea unor prevederi contradictorii în Legea privind Codul de conduită a funcționarului public și Legea cu privire la conflictul de interese în ce privește mărimea și categoriile cadourilor pe care un funcționar public le poate primi, precum și lipsa unor prevederi în Legea privind Codul de conduită a funcționarului public referitoare la obligativitatea raportării abaterilor și sancționarea pentru neraportare.

Astfel, pentru înlăturarea lacunelor existente în prezent în cadrul normativ care vizează consolidarea integrității funcției publice prin crearea unui corp profesionist al funcționarilor publici, capabil să furnizeze servicii de calitate beneficiarilor, a fost elaborat proiectul de modificare și completare a unor acte legislative. Acesta din urmă propune operarea unor amendamente în Legea privind Codul de conduită a funcționarului public și Legea cu privire la conflictul de interese.

Din start se cere a se menționa faptul că, deși legile ce urmează a fi modificate au o forță juridică diferită (în cazul Legii privind Codul de conduită a funcționarului public este vorba de o lege ordinară, iar în cazul Legii cu privire la conflictul de interese – lege organică), s-a optat nu pentru elaborarea a două proiecte de legi separate cu aceeași forță juridică, ci pentru elaborarea unui proiect de lege organică. Drept motiv pentru această soluție este faptul că modificarea operată în Legea cu privire la conflictul de interese și Legea privind Codul de conduită a funcționarului public au același scop, presupun aceeași finalitate, trebuie examinate, adoptate și implementate concomitent. De asemenea, soluția respectivă este permisă de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 780-XVI din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, care prevede că în unele cazuri, actul de modificare sau completare poate avea o forță juridică superioară celei a actului modificat sau completat.

După cum s-a precizat mai sus, atât *Legea privind Codul de conduită a funcționarului public*, cât și *Legea cu privire la conflictul de interese* stabilesc regimul juridic aplicabil

¹ Convenția ONU împotriva corupției, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 158-XVI din 6 iulie 2007, Convenția penală privind corupția, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 428-XV din 30 octombrie 2003, Protocolul adițional la Convenția penală privind corupția, ratificat de Republica Moldova prin Legea nr. 157-XVI din 6 iulie 2007, Convenția civilă privind corupția, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 542-XV din 19 decembrie 2003.

² Legea nr. 90-XVI din 25 aprilie 2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției, Legea nr. 16-XVI din 14 februarie 2008 cu privire la conflictul de interese, Legea nr. 25-XVI din 22 februarie 2008 privind Codul de conduită a funcționarului public, Legea nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice etc.

cadourilor și avantajelor acordate funcționarilor publici. Însă acestea au un caracter diferit și oferă posibilitatea aplicării neuniforme a acestor prevederi față de funcționarii publici.

Astfel, în cazul Legii privind Codul de conduită a funcționarului public se prevede interdicția solicitării și acceptării de către funcționarul public „a cadourilor, serviciilor, favorurilor sau a altor avantaje destinate acestuia personal sau familiei, rudelor, prietenilor, persoanelor fizice sau juridice cu care are sau a avut relații de afaceri sau de natură politică, care îi pot influența corectitudinea în exercitarea funcției publice deținute sau pot fi considerate drept recompensă în raport cu atribuțiile sale de serviciu” (art. 11 alin. 1), pe când Legea cu privire la conflictul de interese doar prevede interdicția „acceptării cadourilor sau serviciilor dacă oferirea sau acordarea lor este legată, în mod direct sau indirect, de îndeplinirea atribuțiilor de serviciu” (art. 23 alin. 1). În ambele cazuri însă subiecții ai acestor prevederi sunt funcționarii publici.

Analizând, prevederile Legii cu privire la conflictul de interese putem constata că acestea se referă doar la acțiunile de acceptare a cadourilor sau serviciilor, nespecificând nimic despre acțiunea de solicitare a cadourilor și favorurilor. De asemenea, prevederea art. 23 alin. (1) nu include o serie de alte avantaje pe care subiecții legii (inclusiv funcționarii publici) le-ar putea accepta. Caracterul mult prea general a prevederilor art. 23 alin. (1) din Legea cu privire la conflictul de interese nu este în deplină conformitate cu art. 18 din Recomandarea nr. R(2000) 10 a Comitetului Miniștrilor Statelor membre Consiliului Europei privind codurile de conduită pentru funcționarii publici, care stabilește regimul juridic al cadourilor în cazul funcționarilor publici. Deși, este vorba de Legea cu privire la conflictul de interese și nu de un Cod de conduită a funcționarilor publici, în momentul în care se includ anumite prevederi care vizează conduita pe care ar urma să o aibă funcționarii publici în raport cu cadourile acceptate, aceste prevederi ar trebui să fie conforme recomandării sus-numite. Mai mult ca atât, ele ar trebui să fie uniforme cu cele ce sunt reglementate în Legea privind Codul de conduită a funcționarului public.

Totodată, având prevederi diferite privind regimul juridic al cadourilor în legile sus amintite se creează o situație discriminatorie dintre funcționarii publici (adică persoanele care dețin funcții publice) și alți subiecții ai Legii cu privire la conflictul de interese, printre care și persoanele cu funcție de demnitate publică, deoarece în primul caz se vor aplica prevederile Legii privind Codul de conduită a funcționarilor publici, iar în cel din urmă caz – prevederile Legii cu privire la conflictul de interese.

Un alt aspect contradictoriu dintre cele două legi menționate mai sus este prevederea unui quantum diferit pentru cadourile ce pot fi acceptate. În cazul Legii cu privire la conflictul de interese este vorba de primirea „cadourilor... dacă valoarea acestora pentru o singură dată, nu depășește mărimea unui salariu mediu pe țară”, iar în cazul Legii privind Codul de conduită a funcționarilor publici este vorba de primirea sau solicitarea „cadourilor a căror valoare nu depășește un salariu minim pe țară stabilit prin hotărâre de Guvern.” Totodată, diferă considerabil noțiunile de cadouri utilizate de aceste legi. Legea cu privire la conflictul de interese operează cu noțiunea de „cadou de protocol”, iar Legea privind Codul de conduită a funcționarilor publici utilizează noțiunea de „semne de atenție și suvenire simbolice acceptate, conform normelor de politețe și de ospitalitate unanim recunoscute”.

Astfel, în vederea uniformizării prevederilor legilor sus-amintite, se propune expunerea prevederilor art. 23 din Legea cu privire la conflictul de interese și art. 11 din Legea privind Codul de conduită a funcționarului public în redacție nouă.

Totodată, proiectul de lege propune operarea unor amendamente în Legea privind Codul de conduită a funcționarului public în vederea includerii obligației funcționarilor publici de raportare a abaterilor de la Cod, precum și concretizării prevederilor ce se referă la răspunderea ce survine în caz de încălcare a prevederilor Codului. În acest context Legea

privind Codul de conduită a funcționarului public a fost completată cu Capitolul IV¹ „Răspunderea pentru încălcarea prevederilor Codului”.

Proiectul respectiv a fost coordonat cu organele interesate. În mod special a fost solicitată opinia tuturor ministerelor și autorităților administrative centrale, asociației obștești „Transparency International - Moldova” și Direcției politice de cadre a Cancelariei de Stat. Toate obiecțiile și propunerile primite de la instituțiile menționate mai sus au fost luate în considerație la definitivarea proiectului și au fost incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

Proiectul a fost supus expertizei anticorupție, iar obiecțiile expuse în raportul de expertiză au fost luate în calcul în momentul pregătirii variantei finale a proiectului de lege (vezi sinteza obiecțiilor și propunerilor expuse în raportul de expertiză anticorupție).

Viceministru

Vladimir GROSU